

QORTI CIVILI PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF FRANCO DEPASQUALE LL.D.

Illum il-Gimgha, 19 ta' Jannar 2001

Numru 14
Citaz. Nru. 1920/96 FDP

Formosa & Camilleri
Limited. Bhalta agenti
Malta tas-Socjeta`
Guardian Royal Exchange
Assurance plc *proprio* u
kif surrogata fid-
drittijiet ta' l-
assicurat taghha Michael
Attard Limited

Vs

1. Sea Malta Company
Limited
2. The Cargo Handling
Company Limited

Il-Qorti;

Rat l-att tac-citazzjoni li gie pprezentat fil-5 ta' Gunju 1996, fejn gie premess:-

Illi fis-17.07.95 is-socjeta` Michael Attard Limited importat gewwa Malta fuq il-bastiment M.V. Pinto konsenja ta' 27 vettura Peugeot;

Illi din il-konsenja giet ikkonsenjata lill-assigurat ta' l-attur bid-danni spjegati fid-Dok A (survey report);

Illi ai termini tal-polza ta' Assigurazzjoni bejn l-attur u l-assigurat tieghu hu kellu jindenizza lill-assigurat tieghu tad-danni li soffra u b'hekk issa hu gie surrogat fid-drittijiet ta' l-istess assigurat;

Illi l-attur nomine jikkwantifika id-danni riportati fil-merkanzija tal-assigurat tieghu fl-ammont ta' tlett mija u sitta u erbghin lira u tlieta u ghoxrin centezmu (Lm 346.23) li magghom jizdied l-ammont ta' mija u tmien liri (Lm108) bhala survey fee ghalhekk danni totali sofferti mill-attur fl-ammont ta' erba' mija u erbgha u hamsin lira u tlieta u ghoxrin centezmu (Lm454.23);

Illi il-konvenuti jew min minnhom huma responsabbli ghal dawn id-danni;

Talab ghalhekk l-attur nomine lil din l-Onorabbli Qorti sabiex:-

1. Tiddikjara lill-konvenuti jew min minnhom responsabbli ghad-danni fil-merkanzija ta' l-

assigurat ta' l-attur li ghalihom ghamel tajjeb l-attur;

2. Tillikwida d-danni sofferti mill-attur fl-ammont ta' Lm454.23;

3. Tikkundanna lill-konvenuti jew min minnhom ihallsu lill-attur is-somma ta' Lm454.23 bhala danni sofferti mill-attur li ghalihom huma responsabbli l-konvenuti jew min minnhom;

Bl-ispejjez u interessi legali mid-data tan-notifika tac-citazzjoni, kontra il-konventi;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata ta' Dr. Simon Micallef Stafrace in rapprezentanza tas-socjeta` attrici, l-elenku tad-dokumenti esebiti u l-lista tax-xhieda dikjarati;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tas-socjeta` konvenuta The Cargo Handling Company Limited tat-28 ta' Jannar 1997, fejn gie exceptit:-

1) Illi preliminarjament it-talbiet attrici fil-konfront tal-konvenut nomine huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez stante li s-socjeta` The Cargo Handling Co. Limited., ikkonsenjat il-merkanzija *de quo* fl-istess stat li rcievitha u qdiet il-funzjonijiet kollha bid-diligenza rikjesta minnhom mil-ligi;

2) Illi fit-tieni lok u bla pregudizzju ghall-premess ghandha tigi esebita l-polza ta' assigurazzjoni li a bazi taghha qed jigi

allegat li sar il-hlas lill-importatur u ghandu jigi esebit ukoll ic-cheque li bih sar il-paqament;

- 3) Illi fit-tielet lok u bla pregudizzju ghal premess ghandu jigi ppruvat kif l-attur wasal ghall-ammont ta' Lm346.23,0, bhala allegati danni;
- 4) Illi fir-raba' lok ai termini ta' l-Artikolu 70 tal-Port Regulations 1966 (Amended by Legal Notice 28/73) u dan l-artikolu jezemi ovvjament lis-socjeta` konvenuta minn kull responsabilita`;
- 5) Illi wkoll a bazi ta' l-Artikolu 90 u Schedule 13 ta' l-1966, tali merkanzija l-impurtatur jaf li tinhazen "*in the open and always at the sole risk of the owner*" u ghalhekk anke f'dan il-kaz is-socjeta` konvenuta mhux responsabbli (KF 15. 11. 93. Ray Micallef vs Godwin Abela - Citaz. Nru. 1365/84 F - AK 16.3.92 - Reginald Micallef vs Godwin Abela - Citaz. Nru. 1094/84);
- 6) Illi fis-sitt lok dwar l-imghax dan mhux dovut, anqas stante li s-socjeta` esponenti ma giet interpellata thallas ebda ammont determinat u qatt ma giet surrogata fl-interessi mill-assigurat taghha u hallset biss ghaliex sostniet li kienet obbligata thallas, u dan aktar u aktar meta s-socjeta` esponenti m'ghandha ebda relazzjoni mas-socjeta` attrici hlief tramite polza (KAM 4.11.94 - J. Gerada vs Godwin Abela - Citaz. Nru. 1275/91);

7) Illi ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu
rispinti bl-ispejjez kontra l-attur;

Salvi eccezzjonijiet ulterjuri;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata ta' Godwin Abela
in rappreżentanza tas-socjeta` The Cargo Handling
Company Limited, u l-lista tax-xhieda minnu
indikati;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tas-socjeta`
konvenuta Sea Malta Company Limited ta' l-4 ta'
Frar 1997 fejn giet eccepit:-

Fl-ewwel lok il-klawsola ta' l-esoneru kontenuta
fil-poloż tal-karigu relattivi u cioe` li
"Unprotected Motor Cars - Ship not responsible for
damages and accessories" u "vessel not responsible
for accessories and/or other goods left inside
vehicles nor any interior damage to upholstery,
fittings or accessories.";

Fit-tieni lok li d-danni reklamati ghanhom jigu fi
kwalsiasi kaz limitati ghal dak li jirrizulta mit-
tally sheets;

Rat id-dikjarazzjoni guramentata ta' Joseph Apps
in rappreżentanza tas-socjeta` Sea Malta Company
Limited u l-lista tax-xhieda minnu indikati;

Semghet lix-xhieda prodotta;

Rat l-atti kollha tal-process;

Ikkonsidrat:-

Provi:-

Illi mill-polza tal-karigu mmarkata bhala Dok B (fol 7) datata 13 ta' Lulju 1995, jirrizulta li tghabbew minn Marsilja fuq il-vapur Pinto, tmienja u sittin (68) vettura Peugeot destinati ghas-socjeta` Michael Attard Limited liema vetturi gew certifikati bhala "*in good starting condition*" u "*clean on board*";

Illi skond it-tax invoice datata 17 ta' Lulju 1995 mahruga mis-Sea Malta jirrizulta li n-numru ta' vetturi Peugeot destinati ghas-socjeta' Michael Attard Limited kien ta' 27 u mhux 68. Fil-fatt l-ammont ta' 68 jidher ingassat u minflok tnizzlet il-figura ta' 27;

Illi imbaghad mit-Tally Sheet mahruga mis-Sea Malta Co Limited (fol 29) hemm indikat li gew zbarkati 26 vettura Peugeot. Ma tnizzlu l-ebda rimarki dwar l-istat ta' dawn il-vetturi;

Illi giet esebita ukoll il-Joint Tally Sheet (fol 38) datata 17 ta' Lulju 1995. Joseph Spiteri, Tally Clerk mas-socjeta' The Cargo Handling Co Limited, fl-affidavit tieghu (fol 37) ikkonferma li din il-Joint Tally Sheet, giet maghmula minnu u *countersigned* mit-Tally Clerk ta' l-Agent tal-Vapur. Huwa ikkonferma li kemm hu u kif ukoll it-tally clerk ta' l-agent tal-vapur kienu fuq ir-rampa tal-vapur waqt il-hatt tal-konsenja u raw il-merkanzija niezla. Fuq il-Joint Tally Sheet ma

gew osservati ebda nuqqasijiet jew danni, u l-ammont ta' vetturi Peugeot indikat huwa ta' 26;

Illi skond l-ahhar dokument, u cioe' il-Gate Pass Out (fol 36), jirrizulta li gew ikkonsenjati 26 vettura Peugeot lis-socjeta' Michael Attard Limited. Leonard Brincat, delivery clerk mas-socjeta` konvenuta The Cargo Handling Co Limited fl-affidavit tieghu (fol 35) ikkonferma li fit-18 ta' Lulju 1995 waqt ir-rilaxx tal-vetturi gew innutati xi danni u nuqqasijiet u ikkonferma ukoll li l-Gate Pass Out huwa ffirmit minnu u minn Austin Schembri bhala rapprezentant tas-socjeta` importatrici Michael Attard Limited;

Illi l-istess Austin Schembri fl-affidavit tieghu (fol 48) ikkonferma li fit-18 ta' Lulju 1995 huwa kien nizel il-Laboratory Wharf mas-surveyor tas-socjeta' attrici biex jara l-konsenja in kwistjoni ta' 27 vettura Peugeot li minnhom hamsa (5) kellhom xi danni. Huwa ikkonferma li d-danni tnizzlu fil-Gate Pass Out relattiva u li fuqha hemm il-firma tieghu;

Kunsiderazzjonijiet:-

Illi jidher li hemm diskrepanza dwar l-ammont ta vetturi rilaxxati. Fid-dokumenti ipprezentati hemm riferenzi ghal 68 vettura, 27 vettura u anke 26 vettura. Jidher pero` li kollha jirrigwardaw l-istess konsenja ta' vetturi Peugeot, peress li l-istem tal-vapur, id-data tal-wasla tieghu, u s-socjeta` importatrici jikkoincidu fuq kull dokument. Peress li mhemmx kontestazzjoni dwar in-

numru ta' vetturi li gew importati, il-Qorti mhix ser tikkonsidra dan il-punt;

Responsabbilta` tas-societa` konvenuta Sea Malta Co Limited:-

Illi minn ezami tal-polza tal-karigu u tat-Tally Sheets esebiti jirrizulta li ma sehew ebda hsharat/nuqqasijiet fuq il-vetturi waqt li dawn kienu fuq il-vapur. Ghalhekk m'hemm l-ebda danni li ghandha taghmel tajjeb ghalihom is-socjeta' konvenuta Sea Malta Co Limited;

Responsabbilta` tas-socjeta` konvenuta The Cargo Handling Co Limited:-

Illi l-hsharat elenkati fuq l-invoice mahruga minn Michael Attard Limited (fol 6) jikkoincidu mal-hsharat elenkati fuq il-Gate Pass Out. Minn ezami tat-Tally Sheets u tal-Gate Pass Out jirrizulta li l-hsharat sehew waqt li l-vetturi kienu fil-pussess tas-socjeta` The Cargo Handling Co Limited u ghalhekk ghandha taghmel tajjeb ghal dawn id-danni l-istess socjeta`;

Eccezzjonijiet tas-socjeta` The Cargo Handling Co Limited:-

Illi dwar l-ewwel eccezzjoni li l-Cargo Handling ikkonsenjat il-merkanzija fl-istess stat li rcevietha, din mhix sostenibbli peress li d-dokumenti juru li mhux il-kaz u di piu` ma ngiebet ebda prova biex tirribatti l-prova dokumentali;

Illi dwar it-tieni eccezzjoni fejn is-socjeta` The Cargo Handling tinsisti li ghandhom jigu esebiti l-polza ta' assikurazzjoni u c-cheque, il-Qorti ma thossx li dan huwa necessarju ladarba hemm id-dikjarazzjoni guramentata tar-rapprezentant tas-socjeta` attrici fejn ikkonferma li hija hallset lill-assigurat taghha l-ammont ta' Lm346.23 kif ukoll giet esebita is-subrogation form mahruqa mis-socjeta` importatrici li minnha ukoll jirrizulta li hija thallset l-ammont ta' Lm346.20;

Illi fit-tielet eccezzjoni gie eccepit illi ghandu jigi ppruvat kif l-attur wasal ghall-ammont ta' Lm346 bhala allegati danni. Il-Qorti taghmel riferenza ghax-xhieda tas-surveyor John Borg Bellanti tat-22 ta' Mejju 1998 fejn kontro-ezaminat huwa qal illi ghalkemm ma kienx hu dik il-persuna li nizzlet l-ammonti indikati fuq l-invoice (fol 6) huwa kien iccekjahom u sab li kienu ragonevoli ghaz-zmien in kwistjoni. Huwa spjega illi "Ic-checking ta' l-invoice li jsir ikun fuq il-labour charges li jiena nara jekk jaqblux mal-current market prices. Dwar il-parts jiena nista' nghid li jezisti ftehim fejn jccargjawnha at cost price. Hafna drabi nivverifika l-valur tal-prezzijiet mill-esperjenza tieghi". Ghalhekk il-Qorti sejra tichad din l-eccezzjoni;

Illi fir-raba' eccezzjoni gie eccepit l-artiklu 70 tal-Port Regulations 1966 kif amendati bil-Legal Notice 28/73. Dan l-artiklu jistipula li d-Direttur tal-Port jew il-kuntrattur tieghu huma responsabbli biss ghan-numru ta' unit loads. Il-Qorti tirrileva li l-argument li l-Cargo Handling

hija responsabbli biss ghall-ammont tal-vetturi kkonvenzjati gie rifjutat diversi darbi mill-Qrati taghna ghalieq il-fatt li merkanzija tigi meqjusa bhala *units* ma jfissirx li s-socjeta` konvenuta ghandha tikkonsenja vetturi zarmati mill-accessorji taghhom u/jew bid-danni. Wara kollox anke meta jsir it-tallying, is-socjeta` konvenuta stess tnizzel kull nuqqas/hsara li jigi osservat u mhux biss in-numru tal-vetturi bhala *units*;

Illi l-Qorti jidhrilha li l-hames eccezzjoni a bazi ta' artiklu 90 u Schedule 13 ta' l-istess Port Regulations, u cioe' li l-impurtatur jaf li tinhazen "*in the open and always at the sole risk of the owner*" hija ukoll infondata. Il-Qorti tirrileva li dan l-artiklu jikkoncerna d-Direttur tal-Portijiet biss imma anke kieku wiehed kellu jinsisti li ghandu japplika ukoll ghall-kuntrattur tieghu (f'dan il-kaz is-socjeta` konvenuta) gie ritenut diversi drabi mill-Qrati taghna li dan xorta ma jezimix lis-socjeta` konvenuta mill-atti kriminali ta' l-impjegati taghha jew ta' terzi. Il-minimu ta' diligenza ghandu jkun hemm;

Illi rigward l-imghax, il-Qorti tosserva li l-esponent ghamel talba ghal ammont determinat fic-citazzjoni u ghalhekk l-imghax ghandu jiddekorri mid-data tan-notifika tac-citazzjoni;

Ghal dawn il-motivi;

Il-Qorti tiddeciedi din il-kawza billi:-

Tilqa' l-Ewwel Domanda u tiddikjara li ghad-danni fil-merkanzija in kwistjoni hija responsabbli

esklusivament is-socjeta` konvenuta The Cargo Handling Company Limited;

Tilqa` t-Tieni Domanda kif dedotta fic-citazzjoni;

Tilqa' it-Tielet Domanda billi tikkundanna lis-socjeta' The Cargo Handling Company Limited thallas lis-socjeta` attrici s-somma ta' erba' mija u erbgħa u hamsin lira Maltin u tlieta u ghoxrin centezmu (Lm454.23); u tillibera lis-socjeta` konvenuta l-ohra Sea Malta Company Limited mill-osservanza tal-gudizzju.

L-ispejjez u interessi legali kif mitluba fic-citazzjoni jithallsu mis-socjeta` The Cargo Handling Company Limited.

Emanuel Sciriha
Deputat Registratur